

Hodnocení diplomové práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Andrea Luzarová

Název práce: Transgenerační zřetězení výchovných přístupů se zřetelem k sankcím

Vedoucí práce: Mgr. Gabriela Slaninová, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Leona Stašová, Ph.D.

Téma práce: Autorka si vybrala jako téma své práce velmi zajímavou a pedagogicky inspirativní problematiku výchovných přístupů rodičů s ohledem k transgeneračnímu přenosu. Cílem práce je „popsat a analyzovat transgenerační přenos v kontextu výchovných přístupů se zaměřením na odměny a tresty“ (str. 8).

Zaměření práce a její struktura:

Práce je zaměřena teoreticko-empiricky; autorka v teoretické části vychází z dostupné odborné literatury, na kterou vhodně navazuje. Představuje rodinu jako síť vztahů a problematice výchovných stylů v rodině se věnuje se zřetelem k trestům a odměnám. Autorka si podrobněji všímá jak funkcí trestů a odměn, tak důvodů jejich používání, pravidel či rizik. Stěžejní z hlediska zvoleného tématu je čtvrtá kapitola věnovaná právě transgeneračnímu přenosu s akcentem k transmisím sankcí. Teoretická část je přehledně a pěkně zpracována, využití odborných zdrojů je adekvátní a kapitoly jsou dobře propojeny.

Empirické šetření: Cílem průzkumného šetření bylo zjistit zkušenosti dnešních rodičů s transgeneračně předávanými sankcemi ve výchově dětí. Autorka se rozhodla pro kvalitativní přístup a sběr dat prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru. Na hlavní výzkumnou otázku: „Jaké jsou zkušenosti respondentů s mezigeneračním předáváním odměn a trestů v rámci výchovy dětí?“ navazuje šest dílčích výzkumných otázek (str. 45). Autorka uvádí, že oslovila pět nerozvedených manželských párů, které společně vychovávají podobně staré děti. To však z tabulky na str. 49 příliš nevyplývá, věkové rozpětí dětí je od 7 do 26 let. Rozhovory byly zaznamenány audiozáznamem. Ke zpracování získaných dat autorka použila principy otevřeného kódování v rámci zakotvené teorie. Autorka formulovala 15 kategorií, u některých uvádí ještě podkategorie. Názvy kategorií jsou spíše formálnější, méně inspirované samotnými daty. To, co autorka uvádí jako kódy, jsou spíše konkrétní vyjádření z rozhovorů. To, co mají být zřejmě kódy, odpovídá tomu, co autorka uvádí jako subkategorie. Na základě jakého přístupu autorka kódování prováděla?

Uváděné interpretace výsledků jsou zajímavé a inspirativní. Opatrnost bych doporučovala u vyjádření – například „u respondentů xx, xx..... se zjistil výrazný výchovný vliv i prarodičů“. Způsob získávání údajů umožňuje konstatovat spíše, že respondenti uváděli tento vliv, o exaktní zjištění nejde. Bydlení ve stejném domě také rovněž nemusí znamenat „vliv prarodičů“. Jak mohla ovlivnit výpovědi respondentů o výchově v době jejich dětství časová vzdálenost a „zapomínání“? Uváděné citace odpovědí nejsou vztaženy ke konkrétním respondentům. Spíše se soustředí na minulost. Analýza zůstává na úrovni popisu získaných kategorií a jejich vztažení k výzkumným otázkám. Vhodné by bylo propojení kategorií též mezi sebou v další

úrovni zakotvené teorie. Postrádám příklad přepisu alespoň jednoho rozhovoru. Empirická část práce je tedy ve vztahu k teoretické méně zdařilou.

Využitelnost pro praxi je v kontextu studovaného oboru inspirativní, téma je dobře pedagogicky uchopitelné.

Rozsah práce odpovídá plně požadavkům na diplomové práce.

Práce s odbornými zdroji:

Citované prameny jsou aktuální, většinou tuzemské. Autorka se snaží o důsledné citování použitých pramenů a je zřejmé, že je schopna z poznatků dostupných odborných pramenů vytvořit smysluplný odborný text s logickou strukturou a jasným zacílením. Vytknout lze pouze drobnosti - chybějící odkaz na str. 13 („nesezdaná soužití jsou spokojenější než sezdané páry, ale v čase méně stabilní“). Citace na str. 38 a 39 by měly být jasné, uvedené konkrétní stranou, nikoliv rozsahem stran.

Jazyková, formální a stylistická úroveň práce:

Práce je čtivá a srozumitelná. Vytknout by bylo možné někde velmi dlouhé odstavce (např. str. 14, 27), chyby (např. str. 21 opakovaně shoda podmětu s přísudkem), neformální jazyk (tlouct – str. 21, spousta – str. 28, naštvalo - 30) či nečíslované další podkapitoly v 3.1.1, 3. 2. 1.

Celkové zhodnocení diplomové práce: Autorka prokázala schopnost pracovat s odbornými zdroji a literaturou, podařilo se jí připravit, realizovat a vyhodnotit vlastní výzkumné šetření a poznatky z něj vtělit do svého textu. Empirická část práce však má některé nedostatky, které byly uvedeny výše. Též formální stránka práce by si zasloužila ještě kontrolu a doladění. Celkově však jde o práci zajímavou a přes uvedené výhrady ji mohu doporučit k obhajobě.

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

- S jakými dalšími kategorizacemi funkcí rodiny jste se setkala?
- Přineste k obhajobě přepis alespoň jednoho výzkumného rozhovoru.
- Jak jste prakticky realizovala kódování dat?

Datum: 5. 5. 2019